

2017/51

ONTVANGEN 11 SEP. 2017

CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Amsterdam
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 1025
1000 BA AMSTERDAM

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **08 SEP. 2017**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid Ad Ondernemen HvA

Onze referentie
1250054

Uw brief van
05 juli 2017

Uw referentie
hc17u0115

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 5 juli 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 11 juli 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate degree-programma Ondernemen als bekostigd programma (voltijd) te verzorgen in Amsterdam. De opleiding is voorgesteld in het Croho-onderdeel Economie en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 21 augustus 2017, kenmerk 2017/51, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om het Associate degree-programma Ondernemen als bekostigd programma (voltijd) te verzorgen in Amsterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de voorwaarden b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Onze referentie
1250054

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

CDHO

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	
Datum Reg.	22-8-2017
Directie	H025

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 21 augustus 2017
onderwerp advies nieuwe opleiding hbo Ad Ondernemen Hogeschool van Amsterdam Amsterdam
ons kenmerk 2017/51
bijlage advies CDHO

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van de Hogeschool van Amsterdam ten behoeve van de hbo Ad Ondernemen te Amsterdam.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 11 juli 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo Ad Ondernemen als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam (brief van 5 juli 2017, kenmerk hc17u0115). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
21 augustus 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Hogeschool van Amsterdam
voltijd
hbo Ad

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool van Amsterdam om de Ad Ondernemen als bekostigde opleiding in Amsterdam te verzorgen.

Ondernemen
Amsterdam

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

ons kenmerk
2017/51

bijlage
beoordelingskader

Deze aanvraag is beoordeeld als opleiding, conform de mogelijkheid die de Minister van OCW heeft geboden in haar brief d.d. 2 maart 2017 inzake het wetsvoorstel invoering ad opleidingen (kenmerk 1106268). Goedkeuring van deze aanvraag leidt op grond van deze brief tot voorwaardelijke goedkeuring totdat de voornoemde wet in werking is getreden. Op dat moment wordt het voorlopig besluit omgezet naar een definitief besluit.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de Ad Ondernemen in Amsterdam aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige Ad in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 120 EC en wordt in voltijd aangeboden. De opleiding bestaat inhoudelijk uit commercieel economische vakken met veel aandacht voor de ondernemer (en het ondernemersplan) in het curriculum. De opleiding is toegankelijk voor mbo'ers en havisten. Aanvrager zet daarbij specifiek in op hen die een product of dienst in de markt willen zetten en hun kennis en denkniveau willen verhogen. Eventuele doorstroom is mogelijk naar de bachelor Commerciële Economie, afstudeerrichting Ondernemen.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 **Motivering**

De aanvraag voldoet naar de mening van de commissie aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet niet aan criterium b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager heeft de ontwikkelingen in Nederland, Amsterdam en bij de Hogeschool van Amsterdam beschreven die volgens haar de noodzaak tot uitbreiding van het landelijk aanbod met een Associate degree opleiding Ondernemen rechtvaardigen. Voor de beoordeling van criterium a is echter alleen de vraag van belang of de aanvraag betrekking heeft op bestaand of nieuw aanbod.

Aanvrager heeft aangegeven dat de gelijknamige Ad Ondernemen (isatcode 80080) die door de Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Windesheim wordt verzorgd grote overeenkomsten met haar voornemen vertoont.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding al bestaat. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Aanvrager heeft ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte gewezen op

1. het belang van ondernemerschap;
2. het belang van scholing op grond van een rapportage van het CPB;
3. het belang van de Associate Degree in algemene zin.

Ad 1. In de Strategische Agenda 2015-2025 van OCW pleit de Minister voor doorgroei van ondernemerschapsonderwijs, zowel gericht op het worden van ondernemer als op het aanleren van een meer ondernemende houding. De commissie constateert dat deze Ad concreet aansluit op het ontwikkelen van een ondernemende houding, ondernemersvaardigheden en ondersteuning bij het starten van een onderneming zoals bedoeld in de Strategische Agenda 2015-2025 van OCW. Aanvrager heeft tevens uiteengezet op welke wijze zij hier uitvoering aan geeft in de metropoolregio Amsterdam.

Ad 2. Aanvrager verwijst tevens naar het CPB rapport "Baanpolarisatie in Nederland" (2015) waaruit blijkt dat de werkgelegenheid in het middensegment afneemt ten gunste van de werkgelegenheid aan de boven- en onderkant van de markt. Scholing is de manier om de bovenkant van de arbeidsmarkt te stimuleren.

Ad 3. Tevens geeft aanvrager aan dat de Ad aansluit op het stimuleringsbeleid van de Minister met betrekking tot de Associate Degree (Brief OCW aan de Tweede Kamer d.d. 5 juni 2015, kenmerk 755050).

Gelet op het bovenstaande is de commissie van mening dat deze aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 6 In het kader van de onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte heeft aanvrager een kwantitatief en kwalitatief arbeidsmarktonderzoek uit laten voeren door Lexnova. Het kwalitatieve arbeidsmarktonderzoek is uitgevoerd onder 11 respondenten (8 bedrijven, 2 overkoepelende organisaties en een medewerker van het Ministerie van EZ). De commissie is van mening dat dit onderzoek te beperkt van omvang is om een goed beeld te krijgen.

Het kwantitatieve onderzoek gaat in op het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen en faillissementen in Nederland en vergelijkt dit met de metropoolregio. Voor de metropoolregio Amsterdam geven de gegevens over de zakelijke dienstverlening in de regio een positief beeld van de economische situatie. Aanvrager stelt dat er weinig gegevens over de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad Ondernemen voorhanden zijn. Aanvrager refereert in dit verband aan de inhoud van de brief Toekomstverkenning macrodoelmatigheid hoger onderwijs, oktober 2016 van OCW, waaruit blijkt dat de Minister het voornemen heeft om in de toekomst indien er over een opleiding of de beoogde arbeidsmarkt beperkte kwantitatieve gegevens voor handen zijn, ook met een kwalitatieve onderbouwing genoeg te nemen. De commissie stelt vast dat de vigerende Beleidsregel een dergelijke mogelijkheid niet biedt. Bovendien is er, blijkens verwante aanvragen van andere hogescholen, voldoende landelijke arbeidsmarktinformatie beschikbaar. De commissie stelt vast dat aanvrager het bestaan van een landelijke arbeidsmarktbehoefte niet heeft aangetoond.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft de aansluiting op een arbeidsmarktbehoefte niet aangetoond. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister in 2012 een viertal zwaartepunten vastgelegd. Het betreft: creatieve industrie, logistiek & aviation, urban vitality en urban management. Tevens blijkt uit het advies van de RCHO uit 2012 dat aanvrager heeft gekozen voor een tweetal inhoudelijke speerpunten die een nadere focus moeten aanbrengen in onderwijs en onderzoek. Dit zijn: 'Urbanisatie: (samen)leven in een grote stad' en 'Innovatief ondernemerschap in een grootstedelijke context', elk onderverdeeld in drie thema's. De commissie is van mening dat de Ad Ondernemen aansluit bij 'Innovatief ondernemerschap in een grootstedelijke context'. Aangezien de opleiding aansluit op de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 12 juli 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hogeschool van Amsterdam om de Ad Ondernemen in Amsterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen. Aanvrager heeft in het kader van afstemming met collega-instellingen verklaringen van geen bezwaar van Hogeschool Windesheim en de Rotterdam Academy bijgevoegd.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in vergelijkbare bekostigde opleidingen. Uit het Criho blijkt eveneens de instroom en de spreiding:

pagina 4 van 6 **Instroom eerstejaars in de Ad Ondernemen**

Instelling	Locatie	2014/15	2015/16	2016/17
Windesheim (vt)	Almere	Nog niet gestart	27	58
Hogeschool Rotterdam (vt+du)	Rotterdam	192	169	193
Totaal		192	196	251

Bron: Criho

De Ad Ondernemen wordt in Rotterdam tevens in duale vorm verzorgd. De instroom in de duale variant bedraagt ca. 5 studenten per jaar. Uit bovenstaand overzicht kan worden opgemaakt dat de instroom bij vergelijkbare opleidingen toeneemt.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een kwantitatief instroomonderzoek onder 400 mbo-4 en havo studenten. 20% van de studenten heeft aangegeven zeker geïnteresseerd te zijn in deze Ad. Uit het onderzoek blijkt voorts dat het marktpotentieel 554 studenten bedraagt. De meest voorzichtige instroominschatting op basis van dit onderzoek komt uit op minimaal 75 en maximaal 479 studenten per jaar. De commissie verwacht dat de minimale instroom van 75 studenten haalbaar is.

Aangezien de arbeidsmarktbehoefte bij criterium b niet is aangetoond kan de commissie de verwachte instroom niet relateren aan de landelijke arbeidsmarktbehoefte. De commissie kan daarom niet concluderen of er ruimte is op de landelijke arbeidsmarkt om deze Ad binnen het bekostigde domein te verzorgen.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De opleiding wordt verzorgd in een gebouw van de Hogeschool van Amsterdam, waar alle Ad's (zullen) worden ondergebracht. Dit in lijn met het concept van de Rotterdam Academy. Er worden o.a. docenten ingezet die zelf ondernemer zijn (geweest) en werkzaam zijn binnen de bachelor Commerciële Economie of bij het ROC van Amsterdam. Voor deze Ad zijn de lectoraten Entrepreneurship, Amsterdamse kenniseconomie, Corporate Governance en Leadership en Online Ondernemen van belang.

Vestiging van de opleiding in Amsterdam heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. Hierbij constateert de commissie dat vergelijkbare Ad's over voldoende instroomvolume beschikken en op enige afstand van de Amsterdamse opleiding zijn gevestigd.

Omdat de instroom niet aan de landelijke arbeidsmarktbehoefte kon worden gerelateerd kan de commissie niet bepalen of er al voldoende opleidingen zijn om in de landelijke arbeidsmarktbehoefte te voorzien. De aanvraag voldoet daarom niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 5 van 6 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.